

PM

DATUM: 2025-02-19
AVDELNING: Stabsavdelningen
HANDLÄGGARE: Sofia Andersson
DIARIENUMMER: 2025-00253
HANTERINGSKLASS: Öppen

Framställning om utvidgat ändamål för databasen för övervakning och tillsyn över finansmarknaderna för en effektiv hantering av inlåningskrav

Sammanfattning

Enligt ändringar i lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank, som trädde i kraft den 1 januari 2025, ska Riksbanken få kräva att en andel av ett kreditinstituts inlåning och emitterade skuldförbindelser, med undantag av vissa skulder, ska motsvaras av institutets inlåning i Riksbanken (inlåningskrav). Inlåningskravet ska gälla samtliga svenska kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut. För att beräkna storleken på den inlåning som respektive kreditinstitut eller filial ska hålla behöver Riksbanken uppgifter om inlåning, emitterade skuldförbindelser och de skulder som ska undantas. Uppgifter om kreditinstitutens tillgångar och skulder hämtas redan i dag in med stöd av Riksbankens föreskrifter och lagras i den databas för övervakning och tillsyn över finansmarknaderna som finns hos Statistiska centralbyrån. Riksbanken får dock bara använda uppgifterna i databasen för verksamhet avseende det finansiella systemet och för framställning av statistik. Riksbanken föreslår i denna framställning lagändringar som innebär att Riksbanken ska kunna använda uppgifterna som finns i databasen även i verksamhet avseende inlåningskrav. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Innehållsförteckning

Framställning om utvidgat ändamål för databasen för övervakning och tillsyn över finansmarknaderna för en effektiv hantering av inlåningskrav	1
Sammanfattning	1
1 Lagtext	3
1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna	3
1.2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	4
2 Bakgrund	5
2.1 Kreditinstituts inlåning i Riksbanken	5
2.2 Databasen för övervakning och tillsyn över finansmarknaderna	5
2.3 Sekretess	6
3 Riksbankens överväganden och förslag	7
3.1 Uppgifter i databasen ska få användas för Riksbankens verksamhet avseende krav på inlåning	7
3.2 Ikraftträdande	9
3.3 Konsekvensanalys	9
3.4 Författningskommentar	9

1 Lagtext

Riksbanken har följande förslag till lagtext.

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

Härigenom föreskrivs att 2 och 6 §§ lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Uppgifter får behandlas i databasen för sammanställning och analys av information som behövs i

1. Riksbankens verksamhet avseende det finansiella systemet,	1. Riksbankens verksamhet avseende det finansiella systemet <i>och krav på inlåning,</i>
2. Finansinspektionens verksamhet för tillsyn över finansiella marknader och företag, samt	
3. Riksbankens, Finansinspektionens och Statistiska centralbyråns verksamheter för framställning av statistik.	

6 §²

Riksbanken ska ha direktåtkomst till uppgifterna i databasen i bankens verksamhet avseende det finansiella systemet och i bankens verksamhet för framställning av statistik.

Riksbanken ska ha direktåtkomst till uppgifterna i databasen i bankens verksamhet avseende det finansiella systemet *och krav på inlåning samt* i bankens verksamhet för framställning av statistik.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

¹ Senaste lydelse 2022:1583.

² Senaste lydelse 2022:1583.

1.2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 8 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

8 a §³

Sekretess enligt 4 a § första stycket hindrar inte att en uppgift lämnas till

1. Riksbankens verksamhet avseende det finansiella systemet,	1. Riksbankens verksamhet avseende det finansiella systemet <i>och krav på inlåning,</i>
2. Finansinspektionens verksamhet för tillsyn över finansiella marknader och företag, samt	
3. Riksbankens, Finansinspektionens och Statistiska centralbyråns verksamheter för framställning av statistik.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

³ Senaste lydelse 2022:1579.

2 Bakgrund

2.1 Kreditinstituts inlåning i Riksbanken

Enligt ändringar i lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank (riksbankslagen) som trädde i kraft den 1 januari 2025 ska Riksbanken få kräva att en andel av ett kreditinstituts inlåning och emitterade skuldförbindelser (skulder) ska motsvaras av institutets inlåning i Riksbanken.⁴ Som skulder räknas inte skulder till andra kreditinstitut eller filialer som omfattas av inlåningskravet eller motsvarande krav i ett annat land inom EES, och skulder till Riksbanken (8 kap. 16 § tredje stycket).

En förutsättning för att Riksbanken ska få kräva att kreditinstituten ska hålla inlåning i Riksbanken är att det egna kapitalet understiger målnivån. Andelen får högst motsvara ett belopp som innebär att summan av Riksbankens eget kapital samt institutets samlade andelar av inlåningen och ett eventuellt kassakrav enligt 2 kap. 6 § riksbankslagen motsvarar målnivån (8 kap. 16 § första stycket). Ett krav på inlåning ska gälla samtliga svenska kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut (8 kap. 16 andra stycket).

Beräkningen av kreditinstituten och filialernas inlåningsbas (inlåning och emitterade skuldförbindelser med undantag för vissa skulder) ska baseras på förhållandena vid årsskiftet, dvs. den 31 december.⁵ Riksbanken har enligt 12 kap. 1 § riksbankslagen möjlighet att begära in de uppgifter som myndigheten behöver för att beräkna inlåningskravet. Uppgifter för inlåningskravet kan tas in inom ramen för Riksbanken in- och utlåningsrörelse och omfattas av sekretess enligt 31 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL).⁶

2.2 Databasen för övervakning och tillsyn över finansmarknaderna

Uppgifter om kreditinstituten tillgångar och skulder hämtas redan i dag in genom Riksbankens föreskrifter och allmänna råd (RBFS 2021:2) om institutets rapportering av finansmarknadsstatistik och behandlas i databasen för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna som finns hos Statistiska centralbyrån (SCB) enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna (databaslagen).

De institut som rapporterar enligt föreskrifterna är bl.a. banker, kreditmarknadsföretag och svenska filialer till utländska banker och kreditmarknadsföretag (2 § 1, 2 och 8). Föreskrifterna innehåller bestämmelser om flera olika rapporter, bl.a. den s.k. MFI-rapporten (3 §). MFI-rapporten innehåller bl.a. en särskild balansräkning som visar institutets tillgångar, skulder, eget kapital och vissa särskilda förhållanden samt specifikationer av tillgångar och skulder samt

⁴ Prop. 2024/25:50, bet. 2024/25:FiU8, rskr. 2024/25:124.

⁵ Prop. 2024/25:50 s. 27.

⁶ Prop. 2024/25:50 s. 37.

motparter (6 §). MFI-rapporten lämnas in månadsvis, kvartalsvis eller årsvis beroende på storleken på institutets balansomslutning (5 §). Rapporten lämnas in till SCB senast den nionde bankdagen efter utgången av den rapportperiod som institutet har (14 §).

Därutöver hämtar Riksbanken in uppgifter om kreditinstitutens innehav av värdepapper enligt Riksbankens föreskrifter (RBFS 2016:1) om rapportering av innehav av värdepapper. Även dessa uppgifter finns i databasen för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

I förarbeten till databaslagen konstaterades att Riksbanken och Finansinspektionen använder olika tekniska system för uppgiftsinsamlingen, vilket försvårar och leder till ökade kostnader både för uppgiftslämnarna och myndigheterna. Vidare angavs att skilda system ökar risken för kvalitetsbrister hos de insamlade uppgifterna. En konsekvens av bristande samutnyttjande av insamlade uppgifter angavs också vara att de båda myndigheterna i sina analyser av liknande frågor riskerar att utgå från olika grundmaterial.⁷

Uppgifterna i databasen får användas för vissa ändamål (1 § databaslagen). Dessa ändamål är sammanställning och analys av information som behövs i Riksbankens verksamhet avseende det finansiella systemet, Finansinspektionens verksamhet för tillsyn över finansiella marknader och företag, samt Riksbankens, Finansinspektionens och SCB:s verksamheter för framställning av statistik (2 §). Bestämmelser om Riksbankens verksamhet avseende det finansiella systemet finns i 3 kap. riksbankslagen. Av 3 kap. 8–9 §§ riksbankslagen framgår bl.a. att Riksbanken ska övervaka avvecklings-, betalnings- och clearingsystem och bedöma om det finansiella systemet är stabilt och effektivt samt identifiera risker för allvarliga störningar eller betydande effektivitetsförluster.

Riksbanken har direktåtkomst till uppgifterna i databasen i bankens verksamhet avseende det finansiella systemet och för framställning av statistik (6 §). I databasen får sådana uppgifter behandlas som har samlats in med stöd av bl.a. 12 kap. 1 § 1–4 riksbankslagen om de har samlats in med stöd av periodisk rapportering (3 § 1 och 4 §). Personuppgifter får inte behandlas i databasen (5 §).

Riksbanken föreslog i sitt remissvar avseende förslaget om inlåningskrav att uppgifterna i databasen, som bara får användas för de syften som anges i databaslagen, även ska kunna användas för att bedöma förutsättningar för att kräva räntefri inlåning. Regeringen bedömde att det inte fanns utrymme i det aktuella lagstiftningsärendet att se över förutsättningarna för Riksbanken att behandla motsvarande uppgifter vid tillämpningen av databaslagen.⁸

2.3 Sekretess

I databasen hos SCB finns uppgifter som har samlats in för Riksbankens övervakning och Finansinspektionens tillsyn. När sådana uppgifter förekommer i Riksbankens

⁷ Prop. 2013/14:161 s. 48 f.

⁸ Prop. 2024/25:50 s. 29.

övervakningsverksamhet eller Finansinspektionens tillsynsverksamhet omfattas de av tillsynssekretess enligt 30 kap. 4 § OSL. Enligt den bestämmelsen gäller sekretess i en statlig myndighets verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet, dels för uppgifter om affärs- och driftförhållanden hos den som myndighetens verksamhet avser, dels för uppgifter om ekonomiska och personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som myndighetens verksamhet avser.

Hos SCB gäller enligt 30 kap. 4 a § OSL sekretess i dess verksamhet enligt databaslagen för uppgift om affärs- eller driftförhållanden hos den som är skyldig att lämna uppgifter för tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet, om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs, och för uppgift om affärs- eller driftförhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den uppgiftsskyldige.

Sekretessen hos SCB enligt 30 kap. 4 a § OSL hindrar inte att uppgifter lämnas ut till Riksbanken i dess verksamhet avseende det finansiella systemet, Finansinspektionen i dess verksamhet för tillsyn över finansiella marknader och företag, eller Riksbanken, Finansinspektionen eller SCB i deras verksamheter för framställning av statistik (30 kap. 8 a § OSL).

3 Riksbankens överväganden och förslag

3.1 Uppgifter i databasen ska få användas för Riksbankens verksamhet avseende krav på inlåning

Riksbankens förslag: Uppgifter som behövs i Riksbankens verksamhet avseende krav på inlåning ska få behandlas i databasen för sammanställning och analys av information. Riksbanken ska ha direktåtkomst till uppgifterna i databasen för denna verksamhet.

Sekretessen hos SCB ska inte hindra att en uppgift lämnas till Riksbanken i dess verksamhet avseende krav på inlåning.

Minskat uppgiftslämnande genom utvidgat ändamål för databasen för övervakning och tillsyn över finansmarknaderna

För att beräkna storleken på den inlåning som respektive kreditinstitut eller filial ska hålla i Riksbanken behövs uppgifter om kreditinstitutens inlåning och emitterade skuldförbindelser, samt uppgifter om skulder till andra kreditinstitut eller filialer som omfattas av kravet eller motsvarande krav i ett annat land inom EES och skulder till Riksbanken. Uppgifter om kreditinstitutens tillgångar och skulder hämtas redan in i dag genom Riksbankens föreskrifter och allmänna råd (RBFS 2021:2) om instituts rapportering av finansmarknadsstatistik. Vidare hämtas uppgifter om kreditinstitutens innehav av värdepapper in genom Riksbankens föreskrifter (RBFS 2016:1) om rapportering av innehav av värdepapper. Uppgifterna lämnas direkt till SCB och behandlas i databasen för övervakning av och tillsyn över

finansmarknaderna. Riksbanken har dock enbart möjlighet att använda uppgifterna i databasen för bankens verksamhet avseende det finansiella systemet och för bankens verksamhet för framställning av statistik (2 § databaslagen).

Riksbanken har enligt 12 kap. 1 § riksbankslagen möjlighet att från kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut inhämta de uppgifter som är nödvändiga för att Riksbanken ska kunna beräkna inlåningskravet. Riksbanken har alltså möjlighet att hämta in motsvarande uppgifter som finns i databasen. Det skulle emellertid innebära att kreditinstituten och filialerna behöver rapportera samma uppgifter två gånger, till två olika myndigheter. När databasen infördes framfördes som skäl för att ha en gemensam databas att myndigheters användning av olika tekniska system för uppgiftsinsamling försvårar insamlingen och leder till ökade kostnader både för uppgiftslämnarna och för myndigheterna själva. Myndigheterna behöver utveckla och underhålla parallella insamlingssystem, och uppgiftslämnarna behöver anpassa sina rapporteringssystem till flera insamlingssystem. Vidare konstaterades att skilda system ökar riskerna för kvalitetsbrister hos de insamlade uppgifterna. Det kan hända att brister i rapporteringen upptäcks av den ena myndigheten och korrigeras i rapporteringen till den myndigheten men inte i rapporteringen till den andra myndigheten.⁹ Enligt Riksbanken gör sig samma skäl gällande mot parallell insamling beträffande uppgifter som behövs för att beräkna storleken på inlåningskravet. Om samma uppgifter samlas in hos både Riksbanken och SCB kommer båda myndigheterna behöva följa upp och kvalitetsgranska uppgifterna. För att underlätta uppgiftsinsamling, minska kostnader för Riksbanken och de kreditinstitut som lämnar uppgifter samt för att minska risken för kvalitetsbrister bör uppgifter som inhämtas för Riksbankens övervakning av finansmarknaderna och som behandlas i databasen också få användas för Riksbankens verksamhet avseende krav på inlåning. Det innebär att uppgifterna kan användas avseende krav på inlåning enligt 8 kap. 16 § riksbankslagen. Uppgifterna skulle även kunna användas för krav på inlåning (kassakrav) enligt 2 kap. 6 § riksbankslagen, om Riksbanken skulle besluta att införa ett sådant krav.

Riksbanken ska ha direktåtkomst till uppgifterna i databasen

I databasen finns uppgifter som samlats in för övervakning och tillsyn. Hos SCB gäller sekretess i dess verksamhet enligt databaslagen enligt 30 kap. 4 a § OSL. När uppgifter förekommer i Riksbankens övervakningsverksamhet omfattas de av tillsynssekretess enligt 30 kap. 4 § OSL. Förutom att Riksbanken har direktåtkomst till uppgifterna i databasen har det även införts en sekretessbrytande bestämmelse i 30 kap. 8 a § OSL som gör det möjligt för SCB att lämna ut uppgifter från databasen till Riksbanken.¹⁰

En utgångspunkt bör vara att Riksbanken på ett enkelt sätt ska få tillgång till uppgifterna i databasen även för verksamheten avseende krav på kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut att hålla inlåning i Riksbanken. Riksbanken bör därför, i likhet med vad som gäller för uppgifter rörande det finansiella systemet och framställning av statistik, ha direktåtkomst till uppgifterna i databasen för verksamhet avseende krav på inlåning. Därutöver bör den sekretessbrytande

⁹ Prop. 2013/14:161 s. 48.

¹⁰ Prop. 2013/14:161 s. 56.

bestämmelsen anpassas, så att det blir möjligt för SCB att lämna ut uppgifter till Riksbanken, t.ex. genom direktåtkomst.

Sekretess gäller för uppgifter i Riksbankens in- och utlåningsrörelse om en enskilds ekonomiska förhållanden (31 kap. 1 § OSL). Uppgifter som behövs för att beräkna inlåningskravet omfattas därmed av sekretess enligt den bestämmelsen.¹¹ Uppgifter som Riksbanken inhämtar genom direktåtkomst från databasen eller får del av på annat sätt för verksamheten avseende krav på inlåning kommer därför att omfattas av sekretess enligt 31 kap. 1 § OSL.

3.2 Ikraftträdande

Riksbankens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2026.

För att möjliggöra att Riksbanken kan använda uppgifterna i databasen för verksamhet med krav på inlåning under 2026 bör de föreslagna bestämmelserna träda i kraft senast den 1 januari 2026.

3.3 Konsekvensanalys

Lagförslagen innebär att uppgifterna i databasen som lämnas in av kreditinstituten kan användas för ytterligare verksamheter än övervaknings- och statistikverksamhet som omfattas av lagens ändamål i dag. Samtidigt har Riksbanken redan i dag möjlighet att hämta in uppgifterna direkt från kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut. Syftet med förslagen är därför att kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut inte ska behöva rapportera samma uppgifter till två olika myndigheter. Eftersom det rör uppgifter som redan samlas in och som behandlas i databasen hos SCB i dag bedöms förslaget inte innebära några kostnader varken för berörda myndigheter eller företag. Den nu gällande ordningen, däremot, innebär att Riksbanken behöver arrangera en egen uppgiftsinsamling för de aktuella uppgifterna, vilket ger upphov till kostnader för både Riksbanken och de rapporterande instituten.

3.4 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om för vilka ändamål uppgifter får behandlas i databasen. Övervägandena finns i avsnitt 3.1.

Ändringen i *punkt 1* avser uppgifter som behövs i Riksbankens verksamhet avseende krav på kreditinstitut att hålla inlåning i Riksbanken. Ändringen innebär att uppgifter som samlats in för Riksbankens verksamhet avseendet det finansiella

¹¹ Prop. 2024/25:50 s. 37.

systemet även får användas i Riksbankens verksamhet med inlåningskrav enligt 2 kap. 6 § och 8 kap. 16 § riksbankslagen.

6 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att Riksbanken ska ha direktåtkomst till uppgifterna i databasen. Övervägandena finns i avsnitt 3.1.

Ändringen innebär att Riksbanken får direktåtkomst till uppgifterna som SCB samlar in med stöd av föreskrifter som Riksbanken beslutat även i Riksbankens verksamhet avseende krav att hålla inlåning i Riksbanken.

Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

30 kap. 8 a §

Paragrafen innehåller sekretessbrytande bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 3.1.

Ändringen i *punkt 1* är en följdändring av ändringarna i databaslagen. Bestämmelsen innebär, trots sekretessen enligt 30 kap. 4 a §, att uppgifter får lämnas ut till Riksbanken i dess verksamhet avseende krav på kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut att hålla inlåning i Riksbanken.